

మే న క

ఊరిలో వాళ్లందరూ, ఇది ఖచితంగా పిచ్చే అన్నారు:

తల్లిమాత్రం మొర్రో దానికి పిచ్చికాదంటుంది.
దాని, వేసీవేయనితనం చూసి ఓర్వలేని నాపసానులందరూ
చేరి, - ఏదో చేయించారు అని మొత్తుకుంటుంది :

పిచ్చో, - వెర్రో - ప్రయోగమో - మొట్టుకు, ఏదో
ఒకటి !-

కాకపోతే, - మాంచి పిటపిటలాడే వయసులో ఉండి,-
అటు పదిగ్రామాలకూ యిటు పదిమొఖాసాలకూ వ్రేలు
మడిచి చెప్పదగ్గ సాని ఎవరబ్బా అంటే అమ్మడే ! అనిపించు
కుంటూ మూడు పువ్వులూ ఆరుకాయలుగా, - కాలుదీసి

క్రిందపెట్టక్కలేకుండా హాయిగా, - అయిన మారాజు చేరికలో సుఖంగా ఉన్న అమ్మడికి - ఇదేంబుద్ధి ?

నిన్న రాత్రి, - కోడికూసేవరకూ సరసుణ్ణి సుఖపెట్టిన చిన్నది - తెల్లవా రేసరికి ఇలా అయిందేం ? - ఏమీ కారణం లేకుండా సానిపాప, - ఆ పనికి దణ్ణంపెట్టేసిందేం ? -

ఏమో ఎంతమంది కదలేసినా ఊఁ అనలేదు - ఆఁ అనలేదు ! కొనిపెంచిన తల్లి శోషవచ్చేట్టు వాపోయినా లెక్కచేయలేదు ! ఇంతకాలంగా తనయింట పిల్లిలాగా మెలగుతున్న సరసుడు, పడిగాపులుగా పస్తుపడిఉన్నా ఖాతర్ చెయ్యలేదు ! 'నేను ఇవాళనుంచీ ఈ వృత్తి మానేస్తున్నాను! - , అన్నది! - మానేసింది! -

—

అమ్మడూవాళ్ల వీధిచివరను 1ఓ పండువంటి తాత గారు ఉన్నారు ! ఉన్నారంటే - నా అన్నది యవ్విధమైన పదార్థమూ లేకుండా, కేవలం హరినామ స్మరణకోసమే, - బ్రతికి ఉన్నారు ! ఆ నిషధయోగ్యుణ్ణి అమ్మడు హుటాహుటి లేవదీసుకుపోయింది !

తాతయ్యా ! లేచిపోతావా అన్నది !

ఎవరికోసం ? - అన్నాడు ఆ పండు - కొంటెగా.

నాకోసం ! - అన్నది తపీమని ! -

రంగవల్లి ~~~~~

తాతగారు - ఆఁ - ఆఁ - అనుకుంటూ ఉడ్డు కుడుచు
కున్నాడు :

నీ జన్మానికీ శివరాత్రి తాతయ్యా ! - ఏపోణెమూ
ఎరుగకుండా - యిలాగే పుట్టుకొస్తావి ! - నిన్ను లేవదీసుకు
పోవడం - నాకు ముచ్చట - నీకు అచ్చట ! - లే - అని
బలవంతపెట్టింది !

నన్ను లేవదీసుకు వెళ్ళి ఏం చేసుకుంటావే !

సుఖపెడతాను !-

ఈ వయసులో - కాలుజారి పడమంటావా ?

పడితే చెడవులే తాతా - ఇన్నేళ్లు కాలు కదలప
కుండా బ్రదికావ్ ! - ఒక్క నిమిషం ఓపికచేసుకుని, పళ్ళ
బిగివిని బాలాకుమారుడివి అయితే - వచ్చేజన్మకు అటా
స్తుంది ! - అన్నది !

సరే యిందులో మనకు తెలియని పరమార్థం ఏదో
లేకపోతే పరమాత్మ యీ కుర్రదానికీ యిలాటి సద్బుద్ధి
పుట్టిస్తాడా అనుకుని, - తాతగారు - కూచున్నచోటనుంచి
లేచారు !-

3

రైల్వో ఉన్నంతసేపూ, తాతయ్య తొడమీద తల
బెట్టుకుని కాళ్లుమట్టుకూ అటుపక్కను కూర్చున్న పేడుచు

~~~~~ 78

~~~~~ మే న క

వాడికి తగలకుండా ముడుచుకుని పడుకునే ఉంది అమ్మడు -
ఆకలివేసినప్పుడు తప్ప !

తాతయ్యా !- తల బరువుగా ఉంది !- అనిమూలిగింది!
పాపం ! - అలాగా అని గొణుక్కుంటూ జబ్బు పిసి
కాడు !

అబ్బ ! ఎంతసేపు యీ పాడునిద్ర ! - అని మూలిగి
బళ్ళు విరుచుకుంది ! - తాతయ్యా, - నుదురు పుణుకుతూ, -
పడుకుంటే నాకేం బరువా, - అలాగే నిద్రపో ! - అంటూ
యాదాలాభంగా చిచ్చికొడుతూ కూర్చున్నాడు ! -

ఇలా పడుకుని ఎన్నేళ్లైందో తాతయ్యా ! అంది !
తాతయ్యాకు - కళ్లనీళ్ల పర్యంతమైంది !

౪

ట్రాములూ, కారులూ అడ్డ దిడ్డంగా పరుగెత్తు
తున్నాయ్ !- అమ్మడు అటునుంచి యిటు దాటకుండా
అక్కడే నిలుచుంది !

ఎవరిదో ధశధశలాడే కారువచ్చి - చూచి గ్రుక్కలు
మింగుతూ అక్కడే ఆగింది : లోపల్నించి ఏనుగంత మనిషి -
ఇటుచూసి యికిలించి,

ఎక్కడికి పోతారు ?- అన్నాడు.

అమ్మడు సరిగా అలాగే యికిలించింది :
 ఎక్కమని - వెనుక - లోపలికి చేయి విసిరాడు !
 ఎక్కనని - మళ్ళీ యికిలించింది !-
 ఎక్కడపడితే అక్కడ దింపుతానన్నాడు !
 ససేమిరా ఎక్కనంది !

ఎక్కకపోతే ఏలాగన్నట్టు మశానంగా గునిసి - కార్
 ప్టాప్టచేసి - యీవంక ఆవంక చూసి - మళ్ళీ ఆపేశాడు :
 అతి స్వతంత్రంగా చూడటం మొదలుపెట్టాడు !—

ఇలా రమ్మని సరసంగా తల ఊపింది ! దిగివచ్చాడు !
 అల్లంతదూరం అడుగులు వేయించింది : అక్కడ ఆగి - నిదా
 నంగా అటు తిరిగి, - చెంప ఎగిరిపోయేట్టు కొట్టింది ! - అంత
 ఏనుగూ; లోలోపలే - అంభా ! అని అరచి, - కారులో
 పడిపోయింది ! - అటు పోతున్న నలుగురూ - అర్థంకాక
 ఆగిపోయినారు ! - ఆ లుచ్చా ! మా ఆయన - అని విడమరచి
 చెప్పి, - వయ్యారంగా సాగిపోయింది ! - పెళ్ళాలతో కాపురం
 చేస్తున్న మనుష్యులు బ్రతుకుజీవుడా మొగాలు వేసుకున్నారు.
 పెళ్ళికాని కుర్రకుంకలు రొమ్ము విరుచుకున్నారు :

౨

రాత్రి సముద్రంబిడ్డున పెళ్ళివారి యిల్లల్లే ఉంది :
 పొడుగు పొడుగునా పట్టపవలల్లే ఉంది : ఈ ఊళ్లో చీకటి
 యింత అందంగా ఉంది కనుకనే యిన్ని దీపాలు పెట్టి రెచ్చ
 గొడుతున్నారు ! - అంది తాతయ్యతో అమ్మడు :-

~~~~~ మే న క

అందరూ తడిపోడి యిసుకలో చదికిలపడి - కూచునో
పడుకునో ఉంటే - ఎవరో ఒక్క ఆడకూతురు, యకాయకి
నీళ్ళల్లోకి దిగుతూంది—

చచ్చిపోవడానికి కారణం?— అని గదమాయించింది
అమ్మడు, రెక్కపుచ్చుకుని.

ఆ పిల్ల గింజులాడింది - తిట్టింది - కొట్టింది - వలవలా
ఏడ్చింది - ఒడ్డున బలవంతాన కూలపడి - తన సొద అంతా
చెప్పింది :- పూసగుచ్చినట్టు!—

అంతా పిని, - అమ్మడు అందికదా - అయితే చచ్చి
పోవడం ఎందుకూ?

బ్రతికి ఏంచేయను!— అని ఆ పిల్ల బావురుమంది!—

నీ పేరేమిటి - అని ఉరిమింది అమ్మడు.

సంజీవి!—

నీ గొంతుకోసిన వాడిపేరు :—

ఫలానా అని చెప్పింది - కావలసిన నైనమంతా
చెప్పింది!—

సరే నువుపోయి భోజనం చేసి హాయిగా పడుకో -
నేను వాడిని పలుకరించి వస్తా - అన్నది అమ్మడు!

లాభంలేదు - అది గుండెకాదు - రాయి!—

కరగకపోతే - పగలేస్తా - కళ్ళు తుడుచుకో.

—తాతయ్య నెంట కుర్రదాన్ని పంపేసింది!—

౬

బ్రాగా, ఓ పాతికమంది గుమస్తాలు ఉన్నారు!- పానకాలంటే భారీగా వ్యాపారం చేసే మనిషే!-

ఏరీ అయ్యగారు!- అని అత స్యతంత్రంగా అడిగింది అమ్మడు!-

ఇప్పుడే కారులో వెళ్ళారు!- అని సమాధానం చెప్పారు ఎవరో-

నేను అనుకుంటోనే ఉన్నా!- వస్తానని పసిగట్ట దూసుకున్నా రన్నమాట - ఏమండీ మీరందరూ సంసారులా గుండగాయ్యలా!- ఎవరన్నా అడగరాదూ మీకిదేం బుద్ధిని!- కట్టుకున్న పెళ్లాన్ని అలో లక్షణా అని, - ఆ ఊళ్లో పడి ఉండమని - తానిక్కడ యీ నాటకమా? - సిగ్గులేకపోతే సరీ!-

అమ్మడు ఛరఛరా నడిచిపోయింది! - ఆ వచ్చిన యిల్లాలు అయ్యగారి భార్య అని, గుమస్తాలు అందరికీ అర్థం అయిపోయింది.

అయ్యా! - తమకోసం అమ్మగారు వచ్చారని, - బెరుకు బెరుకుగా మనవిచేసిన బంట్లోతుమీద పానకాలు మండిపడటంతో అందరూ ముక్కుమీద వేలువేసుకుని - మన యజమానికి యిదేం పోయేకాలం - నిక్షేపంలాంటి ఆ అమ్మను అలా ఏడిపిస్తున్నాడేం అని, అసహ్యించుకున్నారు!- నాకు పెళ్ళాలేదు - పెళ్ళే కాలేదు - అని, పానకాలు

ప్రమాణం చేసినట్టూ చెప్పాడు - కాని ఎవడికివాడు శివ శివా అనుకుంటో చెవులు మూసుకున్నాడు—

౭

అమ్మడు తల్లి, - అన్నా శృనుంచీ ఉంచుకున్న పెద్ద మనిషీ - ఒకళ్ళో యిద్దరో వత్తాసుగా ఒక్కమ్మడిగా కట్ట కట్టుకునివచ్చి వ్రాలారు: పవలంతా నిద్రా నిప్పలూ లేకుండా బ్రతిమాలారు! - అమ్మడు, సందెపడేదాకా అందరినీ అతి మర్యాదగా చూసింది!

చీకటి పడినప్పటినుంచీ, - తల్లి అల్లుడూ కూడబలు స్కూని సినలైన మల్లెపూల పాన్నువేశారు: చుట్టుపక్కల దేవాలయాల్లోకి వెళ్లి ప్రదక్షిణాలు చేసి, ప్రసాదం పట్టుకు వచ్చారు - అందరూ బువ్వంబంతిగా భోజనంచేశారు:—

ఆ ఆసామి బిక్క-మొగం కటకట చూసి తాతయంటి వాడికే మనసు కరిగింది. పోనీవే అమ్మడూ, వాడలా ఇదువు తూంటే మొక్కు తీర్చుకోరాదుటే - అన్నాడు—

నిజమే కాని, తాతయ్యా! - పోనీ పాపం అనుకుండా మన్నా-ఇక్కడ యీ గవర్న మెంటువారి పోరోటి వచ్చింది కద! ఇలాటి నగరాల్లో సంసారమే కాని, - వ్యభిచారం చేయ నివ్వరు! - తెలిస్తే ఆయనకు తంటా!—

ఆఁ - ఇలాటివి ఎవరన్నా తెలిసేట్టు చేస్తారుటే:—

రంగవల్లి

తెలియక తప్పదు తాతయ్య!- మన ఊళ్లోలాగా
కాదు- అన్నీ మెరుపు దీపాలే!- మేడలకు కళ్లుంటాయి-
గోడలకు చెవులుంటాయి!—

వచ్చిన జనాభాయావత్తూ, ఇకలాభం లేదనుకున్న
తరువాత,- ఆపూట రైలుకే వెళ్ళిపోయింది :

అరవైయోపడి దాటిన వాళ్లను గవర్న మెంటు లెక్క
ల్లోంచి కొట్టేస్తారులే తాతయ్య!- నిన్ను ఎవరూ ఏమీ
అనరు!- ఇంత పక్కమీద నేనొక్కరైతూ పడుకోలేను-
అని తాతయ్యను పసిపాపణ్ణిచేసి బజ్జో పెట్టుకుంది!-

౮

నీ వేషాలు నా దగ్గర సాగవ్ - పోలీసుల్ని పిలుస్తాను
అని బుకాయించాడు, పానకాలు!

అదే నేనూ అనేది-వాళ్ళచేత బుద్ధిచెప్పిస్తే కాని -
కాపురం కుదుట పడదు-అంది నిర్భయంగా అమ్మడు!-

పానకాలు జంకాడు : అంగడిలో పిన్నా పెద్దా ఒక్క-
మ్మడిగా తెగేసి చెప్పారు- అయ్యా!- కానీపోని పోకడలు
పోయే సన్యాసులకు గడ్డిపెట్ట వలసిన-తమరు - అగ్ని సాక్షిగా
పెళ్ళాడిన ఆ తల్లిని ఇలాచేయడం మనకు శుభంకాదు - అని-

మొర్రో ఇది నా పెళ్ళాంకాదు - అని పానకాలు నెక్కి
నోరూ కొట్టుకున్నాడు-

8

వల్లినా వల్లకపోయినా - ఎల్లకాలం నా పసుపూ -
 కుంకుమా చల్లగా ఉంటేచాలు - ఆ మాట మటుకు అనమో
 కండి! - మీ భార్యనుకాను అనమోకండి - అని అమ్మడు,
 నికరంగా కన్నీళ్లు తెప్పించుకుంది! -

ఆ కంటితడి చూసేప్పటికల్లా - అదివరకల్లా అయ్యా-
 చి త్తం అంటూ బ్రదుకుతూన్న అందరూ కత్తులైపోయినారు!
 రెక్కలుకట్టి నీ కాళ్ళమీద పడేస్తాం అన్నాడు: అమ్మడే
 అందరినీ సముదాయించింది. సర్దిచెప్పింది: నా దైవాన్ని
 నాకళ్ళ ఎదుటనే అవమానిస్తారా అని - మరి ఇంకొక్కసారి
 ముక్తసరిగా కన్నీరు తెప్పించుకుని - పానకాల్ని రెక్కపట్టు
 కుని స్వంతగదిలోకి తీసుకు వెళ్ళి కుర్చీలో కూలవేసింది -

పదివేలిస్తాను - నా ప్రాణం తీయకుండా పో - అని
 పానకాలు చేయి త్తి మ్రొక్కాడు!

అంత తేలిగ్గా వదుల్తానా - అంది అమ్మడు!

వదలక - అని నిలువుగుడ్లు వేశాడు -

పెళ్ళిచేస్తానోయ్ మగడా - అంటూ నన్నింది: పాన
 కాలుకూడా యికిలింపులోకి దిగాడు -

నోరుముయ్ - పుంధాఖోర్! - డబ్బెట్టుకు బ్రతికేవాడివి
 నీవు - నోరెట్టుకు బ్రతికేదాన్ని - నేను -

ఇంతకూ - ఎవరు నీవు తల్లీ! -

సంజీవి అక్కను! -

ఆఁ - !

రంగవల్లి ~~~~~

ఆఁ - ! దిక్కులేందనుకుని - నీ దిలాసా తీర్చుకుని -
పోయి సముద్రంలో పడమన్నావ్ - అంతేకాదా? - దాని
ప్రాణం పోతేనేం - డబ్బుందికా - దాని అక్క మరొకతె
వచ్చేది అనేగా నీ హాజం! - ఇదిగో వచ్చా! -

పానకాలు - కాళ్ళబేరానికి వచ్చాడు! - చెంపలు
వేసుకుని చెప్పినట్టల్లా విన్నాడు: తాతయ్య, - వేదోక్తంగా
వాడిచేత సంజీవికి మరో చేరువవూళ్లో స్వామి సన్నిధానంలో
మూడు ముల్లూ వేయించాడు.

దంపతు లిద్దర్నీ ఉదకమండలానికి బండ్లీ ఎక్కించింది-
అమ్మడు -

☐

అమ్మాయ్ నీవు సినీమాల్లోకి దిగావా అంటే-అని,-
ఒక ఆసామి అమ్మడితో గుటకలు మ్రింగాడు.

నాకు, - దించడమే కాని, - దిగడం అలవాటు లేదే-
అంది.

అంటే —

మా అమ్మను కనుక్కోమంది! —

ఏమని—

ఉంచుకునేందుకు - ధర ఎంతో! —

ఆసామి తేళ్ళూ జెర్రులూ ప్రాకనట్టు కంపరం ఎత్తి -
కూచున్నచోటనుంచి లేచాడు - ఏ నాలుగు లక్షలో తగుల

~~~~~ 86

వేసి చూసేవాళ్లందరి ఉసురూ పోసుకునే బదులు - ఓ యాభై
 వేలిటుపా రేసి - ఓ పూటో ముప్పుటలో నిద్దుర వేస్తే -
 డబ్బున్న బద్ధకం వదిలిపోతుందిగా - అని అమ్మడు చెప్చ
 గొట్టింది :

ఆసామి కుక్కీన పేను—

౧౦

ఎవరో జమీందారుగారట - కబురంపించారు : ఏం
 కావాలన్నా యిస్తారు . ఏది వ్రాసియివ్వమన్నా యిస్తారు -
 ప్రాణాలన్నీ నీమీదే పెట్టుకున్నారు - అని -

సరే - అంత ప్రాణసంకటంగా ఉంటే దయచేయ
 మంది - అమ్మడు—

ఈ జమీందార్లకు ఎన్ని ప్రాణాలుంటాయేం
 తాతయ్యా - అని, అతి అమాయకంగా అడిగింది : తాతయ్య
 పొడిదగ్గు దగ్గాడు—

జమీందారుగాదు - ఆఖరికే పెళ్లి చేసుకునేందుకుకూడా
 సిద్ధపడినారు.

మరి - నాకు యిదివరకే పెళ్లైఉంటే -

మాకు - అభ్యంతరం లేదన్నారు - శ్రీవారు -

అయితే - మావారిని కనుక్కుంటానంది - అమ్మడు -
 తాతయ్యని పిలిచింది - అంతే—

౧౧

మళ్ళీ రైల్వో - తాతయ్య తల ఒళ్లో పెట్టుకు కూచుని
కునికిపాట్లు పడుతూంది అమ్మడు -

ఎందుకొచ్చినట్టే మనకీ తిప్పట-అమ్మడూ అన్నాడు
తాతయ్య !

నీకు కాకపోయినా - చేతిమీదుగా ఓ పెళ్ళి చేయిం
చావ్ గదా-

నీమాట !-

ఏదో నాలుగురోజులు ఆటవిడుపు !- తాతయ్యా !-
పెళ్ళాన్నయితే- ఏ పురుడుకో పుణ్యానికో అంటూ పుట్టింటికి
వెళ్ళడం ఉండేది !- నాపుటక అదికాదుకా-ఇదో ముచ్చట !-
యీ బ్రతుక్కీ -

తాతయ్య పసిపిల్లవాడిలాగా రాగాలుపెట్టి - నీది,
దేవతా పుటకే అమ్మడూ అన్నాడు -

పుట్టింది - మటుకు నాగేటి చాలులోఅని ఫక్కుమంది
అమ్మడు-

౧౨

ఐన్నాళ్ళకు - మళ్ళీ - అంటూ ఉబ్బి తబ్బిబై నాడు
ఆసామి !-

ఏమి టా కలవరింత - నే నెక్కడికి వెళ్ళాను - అంది
అమ్మడు - ఆసామి తెల్లమొగంవేశాడు - అమ్మడు నోరు
నొక్కేసింది - ముద్దుగా-

~~~~~ మే న క

-వేయి దేముళ్లకూ మ్రొక్కిన మొక్కలన్నీ -
ఆ పూటనుంచే ఒక్కొక్కటీ చెల్లించడం మొదలుపెట్టింది -
కొన్న తల్లి-

తాతయ్య - యధాస్థానంలో కొత్తసేలువ కప్పుకొని-
అలవాటుగా దగ్గుకుంటూ ఆపదమొక్క-లవాడి' స్మరణ
చేస్తున్నాడు !-